

Cu violență despre violență

Încep prin a face două mărturisiri. Prima e că, oricât de retrograd și de opac la *nou* aș putea părea, nu mă număr printre fanii modului de a scrie literatură dramatică pe care îl practică cu mare consecvență Marius von Mayenburg. Că nu îmi e tocmai la îndemână să înțeleg de ce e nevoie să vorbești în teatru *cu violență despre violență*. Și nu e vorba numai despre violența de limbaj. Că lucrul acesta mi se pare ușor tautologic și gratuit. Similar cu gestul băgatului degetelor în ochi. Că în pofida faptului că știu că Marius von Mayenburg e socotit drept „cel mai important dramaturg al tinerei generații din Germania” (deși în privința acestor superlative relative am rezervele mele) și că știu că e jucat cu succes și în alte țări, mi-e greu să rimez cu felul lui de a concepe teatrul. Von Mayenburg prezintă personaje complicate, pradă a tot felul de obsesii, măcinate de furtuni interioare, de egoisme, vicii și ranchiună, aflate în imposibilitatea de a comunica unele cu altele. Chiar dacă aparțin aceleiași familii. Sau, poate, cu atât mai mult cu cât aparțin aceleiași familii. Numai că dacă judeci cinstit lucrurile (cinstit din punctul meu de vedere, admit asta) se impune să observi că tema nu e nicidecum nouă, doar că ambalajul în care e prezentată ea e ceva mai puternic colorat (și e colorat cu vopsele tari și cu pensule groase), că tramele familiei au fost explorate în chip și fel până azi, că von Mayenburg nu e tocmai foarte original în conținut, că nefericirea cuplurilor a fost prezentată, înfățișată, declinată deja în multe feluri și că tânărul dramaturg face ca ea să fie urlată. Astfel stau lucrurile (repet, din punctul meu de vedere) și în piesa **Copilul rece**, relativ bine cunoscută și pe meleagurile noastre, piesă montată de regizorul Szabó K. István la Secția Germană a Teatrului Național „Radu Stanca” din Sibiu.

A doua mărturisire e că, în ciuda faptului că știu foarte bine că unui critic de teatru i se cere să meargă la fiecare spectacol fără prejudecăți, m-am dus la cel cu *Copilul rece* cu tot felul de temeri, justificate prin faptul că, doar cu o seară înainte, văzusem tot la Secția germană a Teatrului Național „Radu Stanca” *Cui i-e frică de Virginia Woolf* pe care nu mă feresc să îl calific drept unul dintre cele mai proaste spectacole ale stagiunii. Ei, dar cum tot criticului i se impune să aibă memorie, am prins ceva mai mult curaj, amintindu-mi că, în urmă cu câțiva ani, m-am simțit tare bine în fotoliul meu de spectator urmărind la același Teatru și la aceeași Secție *Am angajat ucigaș profesionist*, spectacolul de debut al regizorului Radu-Alexandru Nica.

Se vede treaba că Dumnezeu (sau Dumnezeul teatrului) le împacă pe toate și a făcut astfel încât montarea cu *Copilul rece* să nu poată fi atașată niciuneia dintre cele două extreme. „Un procentaj corect”, cum ar zice un celebru personaj al lui Beckett. Trecând peste lipsa de apetență pe care o am față de text și față de dramaturg, admit că Szabó K. István nu face minuni, dar nici nu își dezonorează

profesia. El propune, deși cu vizibile ezitări, o matrice de spectacol, se slujește de grotesc nu doar de dragul grotescului, ci și cu motivații estetice (uneori cam prea timide) și cu intenții caracterizante pentru cele trei cupluri de tineri – *Silke* și *Werner*, *Johann* și *Lena* și, respectiv, *Tine* și *Henning*, dar și pentru *Vati* (tatăl) și *Muti* (mama). Că simți mâna regizorului în lucrul cu actorii și că lucrul acesta dă cele mai multe roade în evoluția Renatei Müller Nica și în cea a lui Georg Potzolli. Că fără a fi un spectacol de mare viziune ori de considerabilă amplitudine artistică, *Copilul rece* e totuși unul cu câteva secvențe ce se susțin artisticeste. E drept, ele sunt relativ puține în contextul ansamblului și le înregistrezi ca atare mai degrabă ca spărgătoare de monotonie care – și aici e marea hibă a spectacolului – persistă în pofida violenței scriiturii dramaturgului, dar și a scriiturii spectacolului. Cât despre încheierea „tandă” a acestuia, cu un cântec de leagăn, în mod sigur e în plus.

Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, Secția Germană – *Copilul rece* de **Marius von Mayenburg**. Regia artistică: Szabó K. István. Scenografia: Kiss Borbala. Light design și efecte vizuale: Lucian Moga. Ilustrația muzicală: Dan Simion. Cu: Horia Nicoară, Cristina Stoleriu, Steve Walter, Cătălin Neghină, Georg Potzolli, Renate Müller Nica, Emöke Boldiszar, Iulia Maria Popa, Filip Matichescu. Data reprezentației: 4 iunie 2008.

În centru: Renate MÜLLER NICA și Georg POTZOLLI

